

Лекція: Фінансово-економічні результати та ефективність зооветеринарних заходів

1. Сутність ефективності як економічної категорії.
2. Фінансові ресурси підприємства.
3. Формування доходу.
4. Прибуток та рентабельність підприємства.

Ефективність визначається відношенням результату (ефекту) до витрат, що забезпечили його отримання. Ефективність розкриває характер причинно-наслідкових зв'язків виробництва. Вона показує не сам результат, а те якою ціною він був досягнутий. Тому ефективність найчастіше характеризується відносними показниками, що розраховуються на основі двох груп характеристик (параметрів) – результату і витрат.

Економічна ефективність — досягнення найбільших результатів за найменших затрат живої та уречевленої праці. Економічна ефективність є конкретною формою дії закону економії часу.

Конкретнішими показниками економічної ефективності є продуктивність і фондомісткість праці, фондовіддача і фондомісткість продукції, матеріаловіддача і матеріаломісткість продукції, економічна ефективність капітальних вкладень, нової техніки, енергомісткість продукції.

В економіці підприємець організує власну справу в надії одержати ефект у вигляді знову створеної вартості і затрачує власні ресурси (вкладає капітал) і залучені (праця найманих робітників). Таким чином, ефективність виробництва відображає кінцеві результати використання засобів виробництва і робочої сили за відповідний проміжок часу й вписується формулою:

Ефективність = результат (ефект) / ресурси (витрати)

У залежності від цілей визначення ефективності результат (ефект) І може бути оцінений різними показниками, що характеризують проміжні і кінцеві результати діяльності. Наприклад, економічний ефект може бути оцінений показниками:

- обсяг прибутку (балансового, чистого);
- економія окремих видів ресурсів у натуральному чи вартісному вираженні;
- зниження собівартості (для збиткових виробництв).

Фінансово-економічні результати ветеринарних заходів визначаються економічним ефектом від запобігання втратам (прямим, непрямим) та зростанню продуктивності тварин внаслідок зниження захворюваності, а їхня ефективність – це співвідношення отриманого ефекту до витрат на ці заходи, що демонструє прибуток на вкладений гривню в охорону здоров'я тварин, зменшуючи збитки виробництва.

Фінансові результати ветеринарних заходів:

1. Зменшення прямих збитків: Зниження витрат на лікування, загибель худоби та птиці від хвороб, втрати продукції (м'ясо, молоко, яйця).

2. Зменшення непрямих збитків: Збереження поголів'я, що запобігає зменшенню виробничого потенціалу, зниження витрат на корми, робочу силу, покращення якості продукції.
3. Збільшення продуктивності: Підвищення показників виробництва (наприклад, прирости ваги, надої) завдяки покращенню здоров'я тварин.
4. Економія в суміжних галузях: Зменшення навантаження на переробні підприємства та ринок, покращення якості сировини.

Ефективність ветеринарних заходів (економічна оцінка):

- Показники:
 - Економічний ефект (Е): Сума всіх прямих та непрямих фінансових переваг від ветеринарних дій (наприклад, збережена вартість тварин, збільшений дохід від продукції).
 - Витрати (В): Кошти, витрачені на ветеринарні препарати, обладнання, оплату праці фахівців, профілактичні програми.
 - Коефіцієнт економічної ефективності (К):
 - Окупність: Час, за який інвестиції в ветеринарні заходи повертаються через отриманий ефект.

Фінансові ресурси — це грошові фонди та кошти, що перебувають у розпорядженні держави, підприємств чи домогосподарств, призначені для фінансування їхньої діяльності, покриття зобов'язань та забезпечення розвитку. Вони формуються за рахунок різноманітних джерел, таких як прибуток, амортизація, кредити, інвестиції та бюджетні надходження, і існують у вигляді готівки, безготівкових коштів, дебіторської заборгованості та фінансових інвестицій.

Основні характеристики та джерела:

- Економічна основа: Створюються в процесі розподілу та перерозподілу сукупного суспільного продукту (національного доходу).
- Форми існування: Готівка, кошти на рахунках, цінні папери, дебіторська заборгованість, фінансові інвестиції.

Джерела формування:

- Власні: Прибуток, амортизаційні відрахування, статутний капітал.
- Залучені: Внески учасників, акціонерний капітал, пайові внески.
- Позикові: Банківські кредити, кошти від емісії облігацій, державні субсидії.
- Цільові: Цільове фінансування, страхові відшкодування.

Призначення: Використовуються для покриття поточних витрат, інвестицій, виплати зарплат, погашення боргів та розширення діяльності.

Отже, *фінансові ресурси* – це не просто гроші, а саме фонди грошових коштів, акумульовані для забезпечення безперервності економічної діяльності та досягнення статутних цілей.

Формування доходу підприємства полягає в отриманні фінансових ресурсів від основної діяльності (реалізація товарів/послуг) та додаткових операцій (оренда, продаж майна), що відображаються за **методом нарахування**,

коли дохід визнається в момент відвантаження, а не оплати. Він є фундаментом для розрахунку **прибутку** (дохід мінус витрати), який показує кінцевий фінансовий результат та залежить від багатьох факторів, включаючи цінову політику, якість та ринок.

Джерела формування доходу:

- Виручка від реалізації: Основне джерело, отримане від продажу продукції, робіт чи послуг, що відповідають попиту ринку.
- Інші операційні доходи: Орендна плата, доходи від курсової різниці, дооцінка запасів тощо.
- Позареалізаційні доходи: Доходи від продажу основних засобів, фінансових інвестицій.

Методи визнання доходу:

- Касовий метод: Дохід визнається при надходженні коштів на рахунок. Застосовується не скрізь (наприклад, для ФОП на єдиному податку).
- Метод нарахування: Дохід визнається в момент відвантаження товару/послуги, незалежно від оплати. Це основний метод в Україні для більшості підприємств.

Відмінність доходу від прибутку:

- Дохід – це загальна сума надходжень від господарської діяльності.
- Прибуток – це різниця між доходом і витратами (собівартості, операційними, податками), що відображає фінансовий результат.

Фактори, що впливають на дохід:

- Попит та пропозиція на ринку.
- Цінова та маркетингова стратегії.
- Якість продукції.
- Ефективність фінансово-господарської діяльності.

Прибуток— сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Чистий прибуток це прибуток після сплати податків.

Прибуток також визначають як суму, на яку зріс власний капітал компанії за даний період у результаті діяльності цієї компанії.

Прибуток — частина вартості додаткового продукту, виражена в грошах; частина чистого доходу; грошовий вираз вартості реалізованого чистого доходу, основна форма грошових накопичень господарського суб'єкта.

Прибуток — соціально-економічна категорія, що являє собою вартість прибуткового продукту, а в окремих випадках і необхідного продукту, є частиною чистого доходу суб'єкта господарювання і є сумою перевищення ціни товару (робіт, послуг) (без податків) над витратами.

Рентабельність (від нім. *rentabel* — прибутковий, корисний) — це співвідношення прибутку і витрат, виражене у відсотках. Рентабельність є відносним показником, і вона необхідна для

аналізу господарської та економічної діяльності будь-якого підприємства. Саме через таку відносність, показники рентабельності двох і більше різних підприємств можна порівнювати один з одним і розуміти таким чином, яке з них є ефективнішим.

На рентабельність можуть впливати різні чинники: і джерела капіталу, і вартість активів, оборотних коштів, і розмір виручки, і ще багато чого. Рентабельність дозволяє побачити, скільки прибутку отримано з кожного витраченого долара, гривні або іншої валюти.